

Betænkning og indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

(Afgivet af udvalget den 16. november 1972).

Udvalget har i 6 møder drøftet spørgsmålet om, hvorvidt medlem af folketinget A. C. Normann har mistet sin valgbarhed til folketinget, efter at han ved dom afsagt af kriminalretten i Helsingør den 21. marts 1972, således som denne dom er ændret ved østre landsrets dom af 24. oktober 1972, er idømt hæfte i 30 dage samt frakendt førerbeviset i 2 år, dels for overtrædelse af færdselslovens § 69, stk. 1, jfr. §§ 24, stk. 1, 25, stk. 1, 35, stk. 1, og 36, stk. 2, og dels for overtrædelse af straffelovens § 241 og § 249, stk. 1 og 2.

Udskrift af Helsingør kriminalrets dom er optrykt som bilag 1, udskrift af østre landsrets dom er optrykt som bilag 2, og de foran anførte bestemmelser i færdselsloven og straffeloven er opført som bilag 3.

Udgangspunktet for drøftelserne har været bestemmelsen i grundlovens § 30, stk. 1, der er sålydende:

„Valgbar til folketinget er enhver, som har valgret til dette, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af folketinget.“

og bestemmelsen i grundlovens § 33:

„Folketinget afgør selv gyldigheden af sine medlemmers valg samt spørgsmål om, hvorvidt et medlem har mistet sin valgbarhed.“

Spørgsmålet om valgbarhed til folketinget var før den nuværende grundlov af 1953 knyttet sammen med spørgsmålet om valgret, således at ingen havde valgret, der ved dom var „fundet skyldig i en i den offentlige mening vanærende handling uden at have fået æresoprejsning“, og valgbar til

folketinget var enhver, der havde valgret til dette.

Den daværende grundlovs bestemmelse om valgret — og dermed valgbarhed — var nærmere udformet i valgloven, idet det i § 1, stk. 1, litra a, i valgloven af 1948 udtaltes:

„En strafbar Handling kan — hvis ikke andet følger af de i Medfør af Straffelovstillæggene angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed afsagte Domme — ikke anses for vanærende, medmindre domfældte paa Gerningstiden var fyldt 18 Aar og der er idømt ubetinget Straf af Fængsel i 4 Maaneder eller derover, Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring, ej heller naar der er forløbet 5 Aar fra Straffens Udstaaelse, Forældelse eller Eftergivelse eller fra den endelige Løsladelse fra Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring.“

I 1951 gennemførtes imidlertid — af resocialiseringshensyn — en lov om ændring af reglerne om fortabelse af rettigheder som følge af straf, en lov, hvis formål var at fjerne en række hindringer, som den hidtil gældende lovgivning satte for straffede personers tilbagevenden til samfundet efter udstået straf.

Ved den nævnte lovgivning udgik det — også for valgret (og dermed valgbarhed) til folketinget — hidtil anvendte kriterium „en i den offentlige mening vanærende handling“ af den øvrige lovgivning, og ved vedtagelsen af den nye grundlov af 1953 lod man derefter reglen om fortabelse af valgret som følge af idømt straf udgå, men i stedet valgte man at udforme en særlig bestemmelse om fortabelse